

Àngels Olano (PP), Felip Puig (CDC), Lidia Santos (PSC), Anna Simó (Esquerra) i Jaume Bosch (ICV).

Les consultes d'independència, a debat

EL TEMPS reuneix representants de CDC, PSC, Esquerra, PP i Iniciativa per debatre l'oportunitat de les consultes sobre la independència i sobre les possibles conseqüències d'aquestes votacions del dia 13 de desembre.

Si fessin una consulta sobre la independència al vostre municipi, aniríeu a votar? Per què?

—JAUME BOSCH (ICV): Aquesta consulta, en la mesura que és una iniciativa de la societat civil, és positiva. És un exercici de democràcia. Ha estat un error molt greu que el govern espanyol,

amb motiu de la consulta d'Arenys de Munt, intentés evitar el suport de l'ajuntament. Però des del punt de vista del contingut, no la veig encertada. Ara cal defensar l'Estatut. Personalment, sempre he defensat el dret d'autodeterminació però em sembla una cosa molt seriosa per a comparar-ho amb aquestes

consultes. El dret d'autodeterminació implica donar diverses opcions, com a Escòcia. I no crec que aquesta consulta sigui avui una prioritat per a Catalunya des del punt de vista de l'autogovern i els drets nacionals.

—LÍDIA SANTOS (PSC): Participo en bona mesura d'això que ha dit Jaume Bosch. Absolutament legítima la iniciativa, però sí que s'ha de criticar l'equivoc amb allò que es planteja, el nom de la cosa. Heu preguntat si nosaltres hi participaríem. Jo aniria a una manifestació amb la qual estigués d'acord. Si aquesta mobilització del 13 de desembre planteja la independència, jo no hi estic d'acord: no m'hi afegiria. Ara, em sembla legítim que els partidaris d'aquesta ho puguin fer. En segon lloc, diria que les instituci-

JORDI PLAY

Àngels Olano (PP): “Vigilem, no sigui cas que es pensin que si voten una cosa o una altra això serà vinculant”

ons no han d'impulsar un plantejament que no té cobertura legal. Per tant, s'ha de ser molt escrupolós, en això. I estic molt d'acord amb el senyor Jaume Bosch que la consulta és un flac favor a la defensa de l'Estatut, que és allò que ens hauria de moure a tots.

—ÀNGELS OLANO (PP): Respecte al que representa una consulta popular, és una bona eina de democràcia participativa. Una altra cosa és l'objecte de consulta. La independència de Catalunya no és el nostre objectiu. Tampoc no creiem que aquest mecanisme sigui el més adequat per a formular-ho. Les regles de la democràcia ja són clares i si algú vol modificar-les, ha d'aconseguir la confiança de la ciutadania.

A la meua ciutat [Granollers] ja s'ha plantejat aquest fet. Quan diem societat civil hauríem de parlar de societat civil mobilitzada, perquè aquesta no representa tota la societat civil. D'una altra banda, hem de vigilar quin missatge llancem des de la política a la ciutadania

JORDI PLAY

Anna Simó (ERC): “Parlar del fracàs de la convivència és agitar el discurs de la por quan es parla d'urnes”

i no crear falses expectatives: no fos cas que es pensessin que si voten una cosa o una altra això serà vinculant.

—FELIP PUIG (CDC): Si al meu poble, un petit poble del Vallès Oriental, es fes aquesta consulta, jo votaria que sí.

Segon: alguna cosa es fa al país. La nostra percepció és que s'arriba al final d'un cicle. No parlo de la via estatutària: hi ha la percepció, no sé si prou majoritària, però cada cop més estesa, que hem arribat al final de la transició democràtica, que hem esgotat una manera de relacionar-nos amb Espanya. I, possiblement, hi ha el fet que la societat civil no troba prou referents de lideratge polític i intenta organitzar-se i dir-hi la seva. La consulta és un sentiment que és a tot arreu i vol reconèixer —amb el suport d'alguns partits, no tots— en quin moment es troba el país des d'una perspectiva d'ambició nacional. Això em sembla positiu. Si això es vehicula d'una manera diferent a la dels últims cinquanta anys —és a dir, si no té com a

JORDI PLAY

Jaume Bosch (ICV): “La proposta de sí o no a la independència ha estat una mala manera d'enfocar l'autodeterminació”

conseqüència la fragmentació de l'espai catalanista, sinó que serveix per cohesionar el sentiment, més enllà de les diferents visions polítiques—, pot ser positiu. Veurem com es va obrint aquest nou cicle polític i veurem què passa amb la nova convocatòria electoral, en què jo crec que s'anirà configurant una nova simbiosi entre la inquietud ciutadana i la interpretació política que es donarà després del final d'aquesta legislatura.

—ANNA SIMÓ (ERC): A la meua ciutat, l'Hospitalet de Llobregat, no es farà cap consulta ciutadana. Si jo fos regidora, com vaig ser, impulsaria una consulta i aniria a votar, i votaria que sí. És bo que la gent es mobilitzi per allò en què creu, sempre que sigui dintre d'uns paràmetres democràtics. En aquest cas ho és. I crec que el fet de preguntar i que la ciutadania hi digui la seva és encertat en qualsevol moment. A diferència d'allò que s'ha dit abans, ara és més encertat i oportú que mai. L'Estatut està més tocat que mai, passi què passi.

JORDI PLAY

Lidia Santos (PSC):
 “Aquesta apel·lació a la independència és, en certa manera, un fracàs de la convivència interior”

I una altra cosa: no siguem paternalistes i diguem que es creen unes expectatives entre la gent, com si la gent no sabés què és vota o que es deixa de votar el 13 de desembre. Si us plau!

—J. BOSCH: Sobre el suport dels ajuntaments, nosaltres el defensem perquè pensem aquest mateix suport el trobarem, després d’aprovar la llei de consultes, quan presentem consultes sobre si han de rebre recursos econòmics públics les escoles d’elit que separen nens i nenes.

Estic d’acord amb en Felip Puig que encetem una nova etapa pel que fa la lluita per l’autogovern. Crec que va començar amb l’aposta pel nou Estatut, però que ara, per les circumstàncies que hi ha, s’obren perspectives sobre la voluntat majoritària del poble de Catalunya d’anar més enllà en l’autogovern. Crec de tota manera que no és contradictòria la defensa aferrissada de l’Estatut, que és en perill pel recurs del PP...

JORDI PLAY

Felip Puig (CDC):
 “S’imposarà aviat una revisió del pacte amb Espanya perquè l’Estatut té amenaces internes i externes”

—A. OLANO: ...I sis recursos més...

—J. BOSCH: ...Però, contra tot l’Estatut, hi ha el del PP i el del *defensor del pueblo*. No és contradictori, deia, la defensa aferrissada de l’Estatut amb la voluntat d’anar més enllà. És més, crec que un país avança quan consolida allò que ja té. I anar més enllà, per a la meua formació política, vol dir defensar el dret a l’autodeterminació. Però per a mi, el dret a l’autodeterminació no és proposar-los sí o no, sinó preguntar de quines fórmules d’autogovern vol dotar-se el poble de Catalunya. I poso l’exemple d’Escòcia, que és un referent per a molts partits nacionalistes. El debat unilateral de sí o no ha estat una mala manera d’enfocar la qüestió.

—L. SANTOS: L’únic referèndum que s’ha fet en aquest país amb relació al model d’autogovern ha estat el de l’Estatut. Dos milions de ciutadans es van pronunciar amb totes les garanties sobre quin és el model de relació amb Espanya —si es vol dir així— que volíem.

Això que ara alguns en diuen *referèndums d’independència* no ho són, ni tan sols són consultes. Els podem posar el nom que vulguem però són mobilitzacions —i com a tals molt legítimes—, però no contribuïm a confondre la gent, perquè aleshores no s’és lleial ni amb el país ni amb la ciutadania. Es vol induir a un equívoc. Ni som davant d’un referèndum ni d’una consulta. Una consulta a la qual el senyor Puig diu que s’afegiria, però el senyor Mas ha dit que ara no faria cap consulta [a l’àmbit de Catalunya] perquè sap que no la guanyaria. Amb un tacticisme claríssim, ell es retira de la qüestió. Un altre error és la falta d’oportunitat. En aquests moments, la defensa del millor autogovern és l’Estatut.

— F. PUIG: A qui fa por aquest moviment? A nosaltres, no. És evident que alguna cosa passa. Però deslleialtat, tacticisme? Tothom que va anar a votar a Arenys de Munt sabia perfectament que aquesta consulta no era vinculant i que amb el 98% de sí que van treure no aconseguien la independència. Ningú no hi anava enganyat, ni a Arenys de Munt ni als 160 pobles on es farà. Que quedi clar que a Convergència hem tingut una posició de molt respecte. Hem cregut que no ens tocava ni liderar ni organitzar des de les institucions, perquè s’hauria aprofitat per prohibir-los.

Tampoc no veig cap dicotomia entre la via estatutària o la via de la gent que vol expressar que el seu sostre d’autogovern és diferent del d’altres.

No defensaré Artur Mas perquè ja va dir que, si pogués votar en referèndum, hi aniria i votaria que sí, com en Xavier Trias. Allò que cal per avançar i tenir més sobirania, què és? Consultes populars? No. Això és un símptoma, l’expressió d’una inquietud.

En Bosch citava el cas d’Escòcia. També podem citar el del Quebec. I la lliçó del Quebec és molt clara. La consulta vinculada a referèndum, que tard o d’hora es farà en aquest país —jo n’estic més aviat convençut— es farà quan es guanyi. Però no per un 41% d’Arenys de Munt sinó quan es guanyi bé. Aventures estèrils, aquest país, no crec que les torni a viure.

Se’ns diu tacticistes? Nosaltres som prudents. No facilitarem que Catalunya agafi també la ruta equivocada que va

JORDI FLAY

La taula rodona va tenir lloc a la redacció d'EL TEMPS de Barcelona.

agafar el País basc, de proclamar un pla sobiranista, d'anunciar una consulta vinculant, i d'acabar amb un pacte polític entre el PP i el PSOE per desbancar el nacionalisme del front de les institucions basques.

—A. SIMÓ: El que hi ha darrere d'aquestes consultes són voluntats molt diverses, fins i tot poden ser contraposades. Però creiem que és una oportunitat de fer pedagogia i d'agitar les idees i el debat. I penso que ningú no ho veu com un joc. Si més no, qui té clar que això no és cap joc és l'estat espanyol, perquè en el cas d'Arenys hi van abocar molts esforços i recursos. Per a nosaltres, i no és cap *boutade*, la via del seny és la de posar fi a la dependència amb un estat de l'*aquí mano jo*, que no dona marge ni deixa fer. I s'ha demostrat a l'hora de prendre decisions, per exemple, sobre infraestructures, com el corredor mediterrani, la xarxa radial de ferrocarrils, o el centralisme en la gestió de ports i aeroports, etc.: tot són decisions polítiques.

—A. OLANO: A Catalunya, ser catalanista, i jo mateixa m'hi situo, en aquesta percepció, no ha de passar per ser nacionalista.

—F. PUIG: És evident, és evident...

—A. OLANO: Sí, sí, però de vegades sembla que s'oblida i ho volia deixar clar. Perquè, pel que fa a aquestes iniciatives, em preocupa que el debat sigui aquest de la independència, en comptes dels problemes importants com la desocupació, els problemes industrials... Hi ha més qüestions que trobo que són clau per a la ciutadania, no per als partits polítics. Em preocupa perquè jo com a catalana vull més autogovern, més bon finançament per a Catalunya, sense ser nacionalista. Però si diem al ciutadà que volem més competències i fem la gestió que ha fet el tripartit, no aconseguirem una millor qualitat de vida i de serveis per als catalans.

—L. SANTOS: Per als socialistes hi ha una preocupació. No ens espanta que la gent pugui manifestar la seva opinió

amb la fórmula que cregui oportuna. Però sí que ens preocupa, com a element clau de partit, la unitat cívica del nostre poble, de Catalunya. I nosaltres temem que amb això que es vehicula s'introdueixin elements seriosos de fractura del poble. I aquesta apel·lació a la independència és, en certa manera, un fracàs de la convivència. I no de la convivència amb la resta d'Espanya, sinó a l'interior. El model de les autonomies és l'èxit més gran del catalanisme transversal i del catalanisme que durant més d'un segle ha treballat per la modernització i la democratització real d'Espanya. És l'èxit d'un catalanisme transversal, integrador, inclusiu, que ha sabut fer de Catalunya una fàbrica de catalans. Jo no sé si això ho continuarem fent.

—Dues qüestions per a tornar a centrar el debat. Una: el fet que aquest debat és impulsat per entitats i en l'àmbit local, no és en certa manera un fracàs de les forces polítiques parlamentàries? I dos: Ara s'ha parlat

de la unitat de la societat catalana. Quines són les opcions polítiques que divideixen i quines uneixen, vist que el debat és tan obert i uns defensen la constitucionalitat estricta, uns altres el model federal i uns altres la independència...

—J. BOSCH: Una proposta de debat de la societat no crec que deslegitimi el paper del Parlament, sinó que tot al contrari, ha de servir d'estímul i és positiu. També em sembla important de destacar que ja és un element una mica gastat això que com que hi ha crisi econòmica només podem parlar de crisi.

Jo continuo pensant que la qüestió prioritària hauria de ser la defensa de l'Estatut, i que hauria d'haver-hi un acord entre les forces polítiques catalanes per aïllar el PP, perquè és el responsable que el Constitucional pugui...

—A. OLANO: Això és molt democràtic, voler aïllar un partit...

—J. BOSCH: Deixi'm acabar, si us plau... Deia que és el responsable que el Tribunal Constitucional pugui anul·lar una part de l'Estatut de Catalunya. Per tant, els qui defensem la decisió del poble de Catalunya, concretada en el referèndum de l'Estatut, hauríem d'aïllar al PP com a responsable d'aquesta falta de respecte a la ciutadania.

Sobre l'altre aspecte. Felip Puig exposava que algun dia, i tant de bo sigui aviat, hi haurà un referèndum d'auto-determinació del poble de Catalunya. Però el que hem de mesurar és si les accions que fem ens hi acosten o ens hi posen traves. Avui, que defensin estrictament la independència hi ha un partit parlamentari, ERC, i un que potser ho serà, Reagrupament. En canvi, l'auto-determinació la defensa també CiU, Iniciativa, i, tant de bo fóssim capaços d'estirar-hi el PSC. Aquest és el problema que veig a aquestes consultes, que són legítimes, però no contribueixen a una unitat social més forta, per a exercir el dret a l'autodeterminació. És a dir, per què no es pot fer un referèndum a l'Hospitalet?

—A. SIMÓ: Jo l'hi vull!

—J. BOSCH: Doncs feu-ho. A Barcelona es pot fer, a l'Hospitalet, a Sant Feliu... Es trien unes zones i unes altres no. Aquí hi ha el problema. Defenso l'expressió pròpia del catalanisme de "Catalunya, un sol poble", a Arenys

de Munt i a Santa Coloma de Gramenet. Sobre la idea de traslladar-ho a nivell de Països Catalans —àmbit que sempre he defensat— em sembla un error brutal que només perjudica.

—A. SIMÓ: Esquerra Republicana fa el mateix discurs, amb la mateixa llengua, tant a Santa Coloma de Gramenet, com a Arenys de Munt, com a Picanya o com a Manacor. Nosaltres tenim una expressió del catalanisme, en l'expressió de l'independentisme, absolutament inclúsiu. Vull dir que el catalanisme inclúsiu —no fem reduccionisme— no és propietat dels uns o dels altres.

Respecte a la societat civil enfront del Parlament, és una qüestió de ritmes i estratègies. Però, sigui com sigui, crec que ara es parla més que mai d'aquest debat, i a tot arreu. I això és bo. Ara, dir que aquestes consultes aporten elements de ruptura a la unitat civil, o parlar de fracàs de la convivència ho trobo molt fort, perquè s'agita la por quan es parla d'urnes.

—A. OLANO: Sí que és veritat que en un moment semblava que es volia traslladar a la ciutadania la feina del Parlament, amb aquesta mena de consultes. Els partits polítics hem de fer veure quina funció tenen els partits polítics i el parlamentarisme sense que això sigui una limitació a les consultes. És una eina que pot ser molt bona. Pel que fa a la segona pregunta. Al nostre partit, que defensa la Constitució, si se n'aborda una reforma, ens agradarà més o menys, però quan s'hagi aprovat, serà aquella. Això mateix passarà amb l'Estatut. El que surti ho acatarem.

—F. PUIG: A Catalunya sempre hi ha hagut manifestacions polítiques més enllà del Parlament. Però quan el lideratge polític és feble, això pren més magnitud.

Segon: Hi ha un sentiment d'inquietud i de nerviosisme des del pensament únic, sobretot socialista, en el pla intel·lectual i polític. En aquests moments, el Partit Socialista està obsessionat a defensar més el PSOE a Espanya que no qualsevol aspecte més propi del país. Per això agita aquesta por: la por al PP, la por a l'independentisme, la por a les idees diferents. Això ho hem de combatre sense cap complex. I trobo absolutament surrealista de pensar que al final tindrem un estat però un país més fracturat i més

trencat. És un escenari apocalíptic propi d'aquest discurs de la por.

Sí que voldria introduir aquí una petita diferència amb Esquerra. Crec que és un error incloure en aquest debat els Països Catalans, perquè hi ha ritmes polítics tan diferents que la ingerència del catalanisme des de Catalunya és perjudicial.

—A. SIMÓ: Que ho decideixin els valencians o els de les Illes.

—F. PUIG: Crec que és perjudicial i excita reaccions contràries.

El federalisme és uniformista i per això no ens agrada. És la via del Partit Socialista. Ja entenem per què. El Partit Socialista, a Catalunya, no té independència política per a defensar un model clarament asimètric i diferent i que Euskadi i Catalunya tinguin un reconeixement de nació en un estat plurinacional. De tota manera, s'imposarà aviat una revisió del pacte entre Catalunya i Espanya perquè l'Estatut acabarà tocat —l'Estatut té amenaces internes i externes: està debilitat internament per decisions del nostre govern, com és el cas del finançament, i externament pel Tribunal Constitucional, que pot acabar laminant-lo i retallant-lo.

—L. SANTOS: Parleu de la qüestió de la desafecció. Quan la política esdevé política declarativa, política de gestos, això motiva desafecció, perquè el teatre es veu de seguida. Estic en bona part d'acord amb Jaume Bosch pel que fa a la independència: les coses serioses s'han de presentar seriosament. L'independentisme forma part del debat i el federalisme també. El constitucionalisme del PP —que, en realitat, és el tancament de la Constitució— posa en qüestió no tant l'Estatut com una determinada interpretació de la Constitució i la defensa de la Constitució —que és un model català—, que ens hauria de fer estar a tots darrere el president donant-li suport. Respecte per les persones que tenen com a objectiu la independència? Tot. Compartim l'objectiu? No. Quan nosaltres posem sobre la taula una altra opció possible, que és el federalisme, demanem el mateix. El federalisme no és uniformisme. El federalisme és la unió des de la diversitat i amb la diversitat.

*Enric Rimbau
Alex Milian*